

*Minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Van Maarseveen) aan plv. hoge commissaris te Djakarta (Gieben), 1 sept. 1950*

Voor Gieben persoonlijk.

Hedenmorgen heb ik op verzoek van Mr. Rum hem ontvangen. Hij vroeg mij of de Nederlandse Regering de uitlevering van Westerling aan België zou vragen. Ik verklaarde hem dat deze zaak in de boezem der Nederlandse Regering ampel overwogen is en ik heb hem aan de hand van het Uitleveringstractaat met België aangetoond, dat uitlevering door Nederland niet kan gevraagd worden.

Art. 1 van het Uitleveringstractaat beperkt de uitlevering tot feiten, gepleegd op het grondgebied van de staat, die de uitlevering vraagt. Weliswaar komt aan het slot van art. 1 een facultatieve uitzonderingsbepaling voor, welke slaat op feiten, welke krachtens het universaliteitsbeginsel overal kunnen vervolgd worden (zeeroof) maar die uitzondering doet niet ter zake. Ik heb Rum ook gewezen op art. 6 van het Uitleveringstractaat dat zich verzet tegen uitlevering op grond van staatkundige misdrijven of van feiten met een staatkundig misdrijf samenhangende, welke bepaling van belang zou zijn, indien Indonesië aan België de uitlevering zou vragen. Rum begreep, dat het vragen van uitlevering door ons niet mogelijk was.

Rum verklaarde, dat Minister Spender door zich te mengen in de Nederlands-Indonesische onderhandelingen over Nieuw-Guinea te ver was gegaan, omdat het toch Nederlands recht was om over zijn deel van Nieuw-Guinea te beschikken zonder daarvoor permissie te vragen aan Australië. Hij vroeg mij van wie de gedachte, gelanceerd in de New York Times, van een condominium tussen Nederland en Australië afkomstig kon zijn. Ik heb Rum gezegd, dat die gedachte zeker niet van ons afkomstig was, omdat de idee van een condominium tussen Australië en Nederland geen rol speelde in de Nederlandse overwegingen met betrekking tot dit vraagstuk.

Sprekende over het Nieuw-Guineavraagstuk heb ik tegen Rum gezegd, dat ik persoonlijk een tegenstander van afstand van Nieuw-Guinea was, omdat ik meen dat Indonesië daarop geen recht kan doen gelden, maar dat ik toch moest zeggen, dat als President Sukarno in Nederland een gunstige sfeer voor de afstandgedachte zou willen scheppen, hij zich bepaaldelijk zou vergissen indien hij meende dat de thans door hem gekozen weg de juiste is. Wanneer een goede samenwerking tussen Nederland en Indonesië zich zou ontwikkelen, en wanneer de Indonesische Regering zou kunnen bogen op een goed gevormde opbouw van het eigen staatsbestel, dan zou de publieke opinie in Nederland op den duur over afstand van Nieuw-Guinea anders kunnen gaan denken dan zij op dit ogenblik doet. Wanneer men echter meent dat de Nederlandse publieke opinie onder de indruk komt van scherp gestelde redevoeringen, dan wilde ik hem vertrouwelijk en openhartig wel zeggen, dat deze een averechts effect hebben. De heer Rum antwoordde dat hij voor zich een analyse had gemaakt ter verklaring van President Sukarno's optreden en dat deze verklaring hierin bestond, dat Sukarno beducht is dat het revolutionair elan van het Indonesische volk zal verslappen en dat Sukarno daarom Irian als gemeenschappelijke doelstelling, welke door strijd bereid moet worden, aan het Indonesische volk voorhoudt. Maar, zo zeide hij, gelijk President Sukarno ook tegen Dr. Hirschfeld heeft gezegd, is het louter toevallig, dat deze doelstelling juist tegen Nederland gericht is en mag men hieruit niet afleiden, dat Sukarno jegens Nederland minder prettige gevoelens zou koesteren. Rum zelf geloofde, dat op den duur de samenwerking tussen Nederland en Indonesië zou gaan bloeien trots alle kleinere en grotere moeilijkheden, die zich hebben voorgedaan en nog zullen voordoen. Ik heb aan Rum gezegd, dat ik deze mening deelde, en dat tegen de achtergrond van

het grote historische gebeuren in Indonesië de incidenten en moeilijkheden, welke zich hebben voorgedaan, verbleken. Als men in de wereldhistorie nagaat met hoeveel moeilijkheden dergelijke grote historische gebeurtenissen plegen gepaard te gaan, dan mag men zeggen, dat de overdracht van de souvereiniteit aan Indonesië relatief zeer gunstig is verlopen en dat de Indonesische Regering, die voor een grote taak werd gesteld zonder te voren de nodige ervaring te hebben opgedaan, in de vervulling van Haar taak beter geslaagd is dan men eigenlijk had mogen verwachten. De wijze waarop de tegenstelling tussen Djokja en Djakarta is opgelost getuigt, zo zeide ik hem, van groot staatsmanschap.

Over Ambon sprekende verklaarde de heer Rum, dat in beginsel de Indonesische Regering besloten had dat de Ambonese soldaten van het KNIL naar hun land zouden kunnen worden teruggevoerd, maar dat de vredesmissie geen voortgang zou kunnen vinden, daar men vanuit Ambon geen antwoord gaf op het verzoek of deze missie Ambon zou kunnen bezoeken. Rum verklaarde, dat een bezoek van Fockema Andreae zeer gewenst zou zijn vooral omdat er een principiële basis van overeenstemming bestond ten aanzien van de terugkeer van de Ambonese soldaten. Ik heb aan Rum in dit verband gevraagd of hij mij zou willen antwoorden op de nota die collega Stikker en ik hem op Dinsdag 15 Augustus hadden overhandigd.